



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## АНАЛИЗ

на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г., с отправени препоръки

м. октомври 2019 година

1

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



## СЪДЪРЖАНИЕ

<b>ВЪВЕДЕНИЕ</b> .....	4
<b>I. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА СЪБИРАНЕТО, ПРОУЧВАНЕТО И АНАЛИЗИРАНЕТО НА РАЗНООБРАЗНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ИЗГОТВЯНЕ НА АНАЛИЗА</b> .....	7
1. Фактори, предопределящи и обосноваващи ролята и важността на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на общините .....	7
2. Методологична рамка .....	12
3. Етапи за реализиране на анализа .....	17
<b>II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КАЧЕСТВЕНИ ЕМПИРИЧНИ ПРОУЧВАНИЯ С АДАПТИРАНА МЕТОДИЛОГИЯ, БАЗИРАНА НА ИНДЕКСА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ</b> .....	20
1. Резултати от фокус група и интервюта – Местна администрация .....	21
2. Резултати от фокус група и интервюта – Местен бизнес .....	24
3. Резултати от фокус група и интервюта – Неправителствен сектор .....	27
<b>III. ОБОБЩЕНИЯ И ИЗВОДИ</b> .....	29
<b>IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ПРЕПОРЪКИ</b> .....	31
<b>СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА</b> .....	32
<i>Приложение 1. Индекс на гражданското участие в България – същност и методика</i> .....	33
<i>Приложение 2. Въпроси за фокус групи и интервюта според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на този анализ</i> .....	35
<i>Приложение 3. Анкетно проучване сред представители на местна власт, гражданското общество и заинтересованите страни в община Царево</i> .....	40
<i>Приложение 4. Протоколи от проведени интервюта</i> .....	44



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение "ОГЪН И МОРЕ" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



## ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад е изготвен във връзка с изпълнението на договор по проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, и по-конкретно отразява реализирането на обособена позиция №2: **Анализи на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г.,“ с отправени препоръки.**

Основни цели на доклада с фокус гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево са:

- Анализ на възможностите и създадените условия за участие на гражданското общество в процесите по консултиране подготовката и прилагането на Общински план за развитие на Царево 2014-2020;
- Анализ на готовността и активността на социално-икономическите партньори в общината да участват в процесите на партньорство;

На база направения анализ в тези две взаимосвързани направления са изведени изводи и препоръки относно:

- Изводи, относно състоянието и качеството на партньорството между община и социално-икономически партньори в областта на консултирането и мониторинга на Общинския план за развитие 2014-2020.
- Оценяване на добрите практики в партньорството между община Царево и социално-икономическите партньори на нейната територия.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



- Формулирането на препоръки и предлагане на добри практики, с конкретни насоки за прилагането им в периода 2021-2027 г в областта на партньорството между община и гражданско общество, с цел по ефективен и ефикасен диалог, сътрудничество и резултати за социално-икономическото развитие на община Царево.

Конкретни препоръки са отправени в областта на:

- Включените заинтересовани страни
- Прилаганите инструменти за проучване на нуждите на гражданското общество при формирането на политики;
- Прилаганите форми на включването на гражданите в процеса на мониторинг.

На основата на разработена детайлна методология за събиране, проучване и анализиране на релевантни стратегически документи и разнообразни източници на статистическа и емпирична информация, беше формулиран въпросник, с който да се измери конкретното състояние на партньорството между община и социално-икономически партньори и на негова база обосновано да се изведат изводи и препоръки за по ефективно партньорство.

Получените обобщени резултати от всички осъществени дейности позволиха на научно-изследователския екип да изведе и предложи на Възложителя четири препоръки, насочени към подобряване и усъвършенстване на партньорството между община и социално-икономически партньори в предстоящия период 2021-2027 г.

В процеса на изпълнение на работата по обособена позиция №2: „Анализи на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г.“, с отправени препоръки“, работният екип предложи и обсъди конкретни препоръки и предложения към общинската администрация на гр. Царево, целевите групи и всички

5

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

заинтересовани страни за подобряване и усъвършенстване на взаимодействието между тях с цел по-ефективно стратегическо планиране и програмиране за периода 2021-2027 г. и за разработване и изпълнение на новия Общински план за развитие.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## I. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА СЪБИРАНЕТО, ПРОУЧВАНЕТО И АНАЛИЗИРАНЕТО НА РАЗНООБРАЗНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ИЗГОТВЯНЕ НА АНАЛИЗА

### 1. Фактори, предопределящи и обосноваващи ролята и важността на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на общините

Един от фундаменталните въпроси които трябва да бъде разгледан при формирането на определени местни политики и стратегии е принципът и начините на взаимодействие между публичната власт и неправителствените организации (НПО). Една добра основа това да се случи дава „Стратегията за подкрепа развитието на гражданските организации в Република България 2012-2015 г.“<sup>1</sup>

Участието на гражданите в процеса на формиране на политики и вземане на решения, е условие за открито, отговорно и ефективно управление. Участието на гражданите може да е пряко и представително, лично или чрез граждански организации, да е под формата на консултиране или гражданите да са непосредствено включени в процеса на вземане на решения. Въпреки че формите на гражданско участие могат да са разнообразни, тяхното функциониране на различни нива на политическата система е условие за нейната демократичност и легитимност. За да бъде приемана от гражданите, и да получава тяхното принципно одобрение, публичната власт трябва да разполага с механизми за демократично подхранване и контрол. Гражданите следва да разпознават в провежданите политики и вземаните решения реализирането на собствените си интереси,

---

<sup>1</sup> Николов, Г., Държавни политики и стратегии, ИК-УНСС, 2016, с. 20



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

да съществуват механизми, чрез които тези интереси да бъдат поставени в центъра на политическия процес и решения (демократично подхранване).<sup>2</sup>

Участието на гражданите и на НПО в процеса на формиране на политики и на вземане на решения е условие за открито, отговорно и ефективно управление. Нещо повече – създаването, приемането и прилагането на управленски решения след и в условията на консултации и сътрудничество с НПО е предпоставка за приемане на по-добри решения, в смисъл на такива, които в по-голяма степен отговарят на обществения интерес. Въпреки че формите на участието на гражданите и НПО могат да са разнообразни, тяхното функциониране на различни нива на политическата система е условие за нейната демократичност и легитимност<sup>3</sup>.

„Участието на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на вземане на решения на местно ниво е от решаващо значение за едно прозрачно и отворено местно самоуправление, работещо в интерес на общността. Гражданското участие може да има различни форми – обществено обсъждане на политики и нормативни документи, приемани от местните власти, онлайн консултиране/консултиране на общественото мнение по интернет, публично обсъждане на общинския бюджет, създаване на обществени консултативни съвети, организиране на местна гражданска инициатива.“<sup>4</sup> В съвременното публично управление този процес на консултиране с гражданите се дефинира като демокрация на участието. Това е процес, в който „гражданите инициират и се включват

---

<sup>2</sup> Славов, А., Панов, Л., Шабани, Н., Алексиева, П., Участие на неправителствените организации в процеса на вземане на решения, Български център за нестопанско право, 2009, с. 3

<sup>3</sup> Български център за нестопанско право, Участие на неправителствените организации в процеса на вземане на решения, 2009, с. 59

<sup>4</sup> Кабакчиева, П., Славов, А., Христова, С. Сборник с добри практики за включване на гражданите в решенията и политиките на местно ниво, Сдружение „Болкан Асист“ и МРРБ, 2011, с. 3





ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

в обсъждане и формулиране на политически и нормативни решения, но „последната дума“ е на изрично овластените институции на местно ниво – общинския съвет и кмета.“<sup>5</sup>

Участието на гражданите и НПО при вземане на решения е директно свързано с принципа на доброто управление. Въвличането на НПО в процеса на вземане на управленски решения води до:

- По-голяма прозрачност и отчетност на институциите.
- Подобряване на качеството на вземаните решения, защото институциите получават информация за различните възможни ефекти, които дадено решение може да има, до която те иначе не биха имали достъп.
- Приетите решения отговарят и отразяват в по-голяма степен обществения интерес.
- Подобряване на прилагането на взетите решения.
- Предвидимост на изработваните норми.
- Вземането под внимание на различни гледни точки, а не само на гледните точки на влиятелните групи и икономическите лобита.<sup>6</sup>

Възможностите за включване на НПО в институционалните форми на гражданско участие са представени под формата на практики в структури, предвидени по закон – консултативни съвети, комисии и др. НПО могат да вземат участие в обществени съвети, в процесите на планиране и наблюдение на програми, финансирани със средства на европейските структурни и инвестиционни фондове, както и в процеса на вземане на решения чрез включване в състава на работни групи. Експертните екипи разглеждат подробно индекса на гражданското участие в България, измерван веднъж на всеки две

<sup>5</sup> Пак там, с. 3

<sup>6</sup> Славов, А., Панов, Л., Шабани, Н., Алексиева, П., Участие на неправителствените организации в процеса на вземане на решения, Български център за нестопанско право, 2009, с. 60



години от Форум гражданско участие (ФГУ). Той се формира от оценки на представители на гражданския сектор по 3 фактора. Първият от тях е средата на гражданско участие, за която решаващи са законодателството и институциите. Не по-малко важни са практиките на гражданско участие – инициативите на гражданско участие и наличието на активни граждани. Не на последно място по важност се нарежда темата за ефектите, до които води гражданското участие – реалната промяна в средата, резултат от инициативите и гражданската активност<sup>7</sup>.

В българското законодателство е предвидена изрична възможност за юридическите лица и гражданите да могат да правят предложения за усъвършенстване на законодателството. Тези предложения се отправят до органа, овластен да издаде нормативния акт.<sup>8</sup>

Партньорският модел на управление е необходим за настоящото и бъдещото развитие на община Царево. В резултат на него Общината ще може да реализира процеса съвместно, комуникирано с партньорите при вземане на решения и координирането на техните изпълнения. В процеса на управление на политиките за регионално и местно развитие са въвлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на публична политика/план. **Целта на партньорството е да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното развитие на дейността. Работата в партньорство не означава само информирание или консултиране. Преди**

---

<sup>7</sup> Визия за София, Развитие на гражданското участие в София,  
[https://vizia.sofia.bg/2018/04/11/civic\\_participation-2/](https://vizia.sofia.bg/2018/04/11/civic_participation-2/)

<sup>8</sup> Славов, А., Панов, Л., Шабани, Н., Алексиева, П., Участие на неправителствените организации в процеса на вземане на решения, Български център за нестопанско право, 2009, с. 5



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**всичко означава съвместно вземане на решения и съвместни действия за изпълнение на тези решения. Решения, които първоначално са общоприети от мнозинството партньори имат висока обществена подкрепа и в процеса на реализацията.**

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на Общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация. Специфичните цели на действията обхващат:

- Представяне в подходяща форма (публични дискусии, семинари, печатни материали, видеоматериали) на информация за предвижданията на Общинския план за развитие за периода до 2020 г., за ролята на гражданите и на бизнеса по отношение определянето на приоритетите за развитие на общината и реализацията им и очакваните резултати в икономическата и социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда;
- Фокусиране вниманието върху възможностите за изграждане на публичночастни партньорства и реализацията на проекти на тази основа в публичния сектор, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;
- Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

организации и гражданското общество за осигуряване висока ефективност при изпълнението на плана;

- Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране на развитието на общината за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност за общината;
- Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за реализация на плана и отделни негови приоритети и цели.

## 2. Методологична рамка

Анализът на моделите за гражданско участие е по същество анализ на участието на заинтересованите страни от общинската политика, изготвянето и мониторинга на съответния общински план. Това са хора, групи от хора, организации и институции, за които съществува възможност да бъдат засегнати (в положителен или отрицателен смисъл) от политиките, заложи в общинския план, или такива, които могат да окажат влияние върху резултатите и последствията от тяхното осъществяване. Заинтересованите страни са тези, които могат да спечелят или да загубят от реализацията на определена политика или програма, както и такива, които са в състояние да повлияят върху постигането на техните цели и крайните им резултати.

В основни линии анализът на заинтересованите страни е процес от четири последователни стъпки.



**Първата стъпка** е идентифициране на заинтересованите страни, които играят ключова роля при реализацията на общинския план и чието участие в оценката е наложително или желателно. Определянето на ключовите заинтересовани страни може да бъде подпомогнато, като се отговори на няколко ключови въпроса:

- Кой са потенциалните облагодетелствани страни (целени групи, бенефициенти) от реализацията на политиката/програмата?
- Кой може да изпита неблагоприятно въздействие?
- Кой са уязвимите групи?
- Кой са потенциалните поддръжници и противници на политиката/програмата?
- Какви са взаимоотношенията между заинтересованите страни?

Идентифицирането на заинтересованите страни може да се осъществи чрез съставяне на списък, включващ различните институции, организации, групи и индивиди, които могат да въздействат върху реализация на общинския план или върху които интервенциите могат да окажат влияние. Списъкът, съставен в резултат на тази процедура, може да послужи като първоначална информация за разработване на матрицата за анализа на заинтересованите страни.

Важно е не само да се определят заинтересованите институции, организации и социални групи, но и да се прецизира кои от тях имат първичен и вторичен интерес от политиката/програмата респективно общинския план, както и да се идентифицират техните конкретни интереси. Първично заинтересовани са тези, които имат пряка полза от реализацията на политиката/програмата или понасят преки вреди. Вторично заинтересовани са тези, които няма да бъдат пряко повлияни от политиката/програмата, но тя има отношение към тяхната дейност и интереси, към контактите им с пряко засегнатите, към възможностите за реализация на други програми и т.н.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**При втората стъпка**, след като заинтересованите страни са идентифицирани, се анализират възможните последици от реализацията на общинския план и неговото потенциално въздействие върху техните интереси.

Може да се формулира група от въпроси, които подпомагат определянето на интересите на ключовите заинтересовани страни, например:

- Какви са очакванията на заинтересованите страни от реализацията на даден общински план?
- Какви са възможните ползи и вреди за заинтересованите страни?
- Какви ресурси са в състояние или биха желали да мобилизират заинтересованите страни в подкрепа или противодействие на осъществяването на съответния общински план?
- Кои интереси на заинтересованите страни противоречат на целите на политиката/програмата?

Четвъртата стъпка е свързана с разработването на стратегии за включване на заинтересованите страни в процеса на оценяване. Въз основа на предишните три стъпки може да се планира как заинтересованите страни да бъдат привлечени при осъществяването на мониторинга или оценката на общинския план. При това трябва да се вземат предвид:

- Интересите, значението и влиянието на всяка заинтересована страна.
- Необходимостта от специални усилия за приобщаване на значими заинтересовани групи, които имат ограничено влияние.
- Адекватните форми за участие в осъществяването, мониторинга и оценката на политиката/програмата.

Включването на заинтересованите страни в подготовката и провеждането на мониторинга/оценката е от важно значение за успешната реализация на политиката или програмата.

Съществуват няколко принципни начина на включване на заинтересованите страни:

14

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



1. Предоставяне на информация – заинтересованите страни получават информация за това, което вече е решено и планирано, за политики и програми, които вече са факт.

2. Консултации – заинтересованите страни се консултират за бъдещи политики и програми. При консултациите не се поема ангажимент изказаните мнения и становища на заинтересованите страни да бъдат взети под внимание.

3. Функционално участие или сътрудничество – заинтересованите страни са насърчавани да сътрудничат с оглед постигане на целите на политиката/програмата.

4. Интерактивно участие или упълномощаване – заинтересованите страни създават съдружия и партньорства с вземащите решения и провеждащите политиката или програмата още на ранните етапи от подготовката и разработването им, както и през целия период на тяхното осъществяване, мониторинг и оценка. Така се извършват прехвърляне на част от контрола върху вземането на решения и използването на ресурсите към заинтересованите страни, както и споделяне с тях на отговорността за резултатите от политиката/програмата.

5. Участие по инициатива на самите заинтересовани страни, когато те самите проявяват инициатива да бъдат включени в осъществяването, мониторинга и оценката на политиката/програмата.

Възможностите за такова участие до голяма степен зависят от това, до каква степен политиката/програмата създават благоприятни условия и предпоставки за разгръщане на самоинициатива, както и от волята на вземащите решения и носещите отговорност за реализация на политиката/програмата.

Като първоначална стъпка за определяне на правилната стратегия за участие и включване на заинтересованите страни тяхното влияние и значение се оценяват с помощта на прости скали, след което направените оценки се съпоставят



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Методологията** за настоящия анализ предполага прилагане комплекс от качествени инструменти за събиране на емпирична информация – дълбочинни интервюта и фокус групи в трите релевантни целеви групи – общинска администрация, бизнес и неправителствен сектор. За целите на анализа са проведени 15 дълбочинни интервюта и 3 фокус групи с по 8 участника от всяка целева категория.

**Основните методи**, които се прилагат при анализа с препоръки, са:

- Конструиране на карта за провеждане на анкетни интервюта с отворени и затворени въпроси, с които да се събере информация, отговаряща на целите за дълбочинно интервю:
  - от съответно мин 5 представители на местната администрация;
  - мин. 5 представители на местния бизнес;
  - и мин. 5 представители на местния неправителствен сектор.

Използваните въпроси за всичките участници са унифицирани под формата на карта за анкетно интервю (приложение 2). Въпросите са разработени съобразно рамковата методика на Индекса за гражданско участие и други сродни инструменти за проверка участието на заинтересованите страни и социално-икономическите партньори в развитието на местните политики, използвани от различни управленски и контролни институции у нас.

- Проведените фокус групи са удостоверени с присъствени листи, съответно за всяка целева група, а въпросите, използвани в тях, са базирани отново на Индекса за гражданско участие.
- Извършване на собствени проучвания за събиране и обработка на количествени и качествени данни за състоянието на провежданите местни политики в община Царево чрез съдържателен анализ на местните политики и документите, които регламентират провеждането им.





ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

### 3. Етапи за реализиране на анализа

Осъществяването на задачата предполага последователно изпълнение на няколко взаимосвързани етапи:

#### **Етап 1: Осигуряване на надеждни изходни емпирични данни чрез:**

- Проучване на годишни доклади за изпълнение на общинския план за развитие;
- Получаване на информация от Община Царево по отношение на проекти, пряко и косвено свързани с конкурентоспособност и предприемачество, изпълнявани в рамките на ОПР;
- Изследване на системата от индикатори, дефинирана в ОПР относно конкурентоспособност и предприемачество. Целта на етап 1 е при събирането на емпиричните данни, прецизирането на методологията и провеждането на анализа участието на социално-икономическите партньори в дейността на община Царево, да се разполага с релевантна и съдържателно изчерпателна информация за социално-икономическото състояние на общината.

При изпълнението на този етап се прилагат методи, като: документен анализ на съдържание, систематизиране на статистическа и емпирична информация, сравнителен анализ и др.

**Етап 2: Систематизиране на добри практики, подходи и методология за оценка на гражданското участие.** На този етап се направи подробен анализ на въпросите от метода Индекс за гражданско участие, адаптираха се някои въпроси за нуждите на конкретната среда и мащаба на общината, в която методът трябва да се приложи. Идентифицирани и изведени са вариации на възможните за една изследвана област от



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Индикатор за гражданско участие въпроси, така че да са релевантни в най-голяма степен за отделните целеви групи, предмет на анализа.

Взето е предвид, че с подобен инструмент, като Индекса за гражданско участие е възможно, но не е задължително за структурата на метода изследването на три целеви групи, както е в случая на настоящия анализ. Отчетена е невъзможността един метод да бъде универсално приложим за всички мащаби в оценката на гражданското участие и по-слабо наличната практика за приложението му в малки и средни общини и изобщо за общинска, а не за национална политика. Към момента няма данни за системното му използване за оценка участието на социално-икономическите партньори и качеството на гражданското участие последователно на територията на една или сродни по мащаб малки общини. Това дава основание за адаптация на части от метода, в посока да се използват неговите въпроси за анализа в община Царево, за да се формират на тяхна база изводи, заключения и препоръки за общината, но не и да се прилага оценъчната формула на метода, тъй като аргументите изложени до тук, дават основание да се съмняваме в изключителната точност на такова пресмятане, което може да подведе изводите в по-грешна посока. Затова използваме други методи и стъпки за анализ, изложени в първата част на този анализ, като чрез тях анализираме резултатите от приложението на метода Индекс на гражданско участие, по конкретно на въпросите и категориите за анализ и оценка, който индексът дефинира – Област 1 „Среда на гражданско участие“; Област 2 „Практики и проявления на гражданско участие“; област 3 „Ефект на гражданско участие“.

### **Етап 3: Изготвяне на доклад за анализа**

#### **СТРУКТУРА НА ДОКЛАДА/АНАЛИЗА**

**Анализът следва да включва:**



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



- Анализ на добрите методологични практики за функциониране и оценка на степента на участие на гражданското общество в планирането, релаизирането и провеждането на политики на национално и местно равнище.
- Анализ на социално-икономическите показатели и практики в провеждането на политики на община Царево, които не са предмет на систематизиране в този доклад, но са основа за формирането на проблемните области, които да се включат при набирането на качествена емпирична информация за участието на заинтересованите страни на местно ниво;
- Адаптиране въпсите от структурата на Индекса за гражданско участие, така че този методичен инструмент да се приложи по-ефективно в малка община. За целта са отчетени спецификите на инструмента Индекс за гражданско участие, разработен да дава информация за гражданското участие предимно на национално равнище – т.е. оценявайки социално икономическите и граждански партньори с най-голям опит за партньорско участие и работещи с институциите на най-високо национално равнище. Ключов момент в подготовката на анализа и използването на този методичен инструмент е, шриспособяването ми методологично за мащаба на община Царево.
- Изводи и препоръки относно участието на социално-икономическите партньори в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КАЧЕСТВЕНИ ЕМПИРИЧНИ ПРОУЧВАНИЯ С АДАПТИРАНА МЕТОДИЛОГИЯ, БАЗИРАНА НА ИНДЕКСА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ

На 22 и 23 октомври 2019 г. в читалище „Георги Кондолов“ в гр. Царево, ул. „Хан Аспарух“ №34 бяха проведени три фокус групи, от които 1 фокус-група с представители на местната власт, 1 фокус-група с представители на бизнеса и 1 фокус-група с представители на гражданското общество и 15 анкетно-структурирани интервюта, от които 5 сред представители на общинска администрация Царево; 5 сред представители на социалните партньори и 5 сред представители на бизнеса, вкл. от сектор Туризъм и Рибарство (вж. приложение 4). Във всяка фокус-група бяха включени по 8 представителя на съответните три описани групи. Обсъжданата тема беше участието и комуникацията на социално-икономическите партньори, местен бизнес и граждански организации в развитието на местната политика и дейности на общината. Целта на фокус групите и интервютата беше да се определи чрез прилагане на методологията на Индекса за гражданско участие доколко активно е партньорството между община и заинтересовани страни, какви са механизмите на партньорство, добрите практики и възможностите за развитие на хоризонталното сътрудничество на местно равнище.

Проведените три фокус групи и 15 анкетно структурирани интервюта сред представители на общинската администрация, бизнеса и неправителствения сектор са организирани с цел използване методологията и въпросите от Индекса за гражданско участие, като въпросите от него са фокусирани и насочени според вида целева група, която преимуществено има отношение към тях (вж. приложение 2 и 3).



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## 1. Резултати от фокус група и интервюта – Местна администрация

Във фокус групата и интервютата участваха представители на различни звена в общинската администрация (вж. Присъствен лист и приложение 4).

**В област 1 от Индекса за гражданско участие – Среда на гражданите** обобщените отговори от конкретната фокус група проведени интервюта дават следната информация<sup>9</sup>:

- Местната общност няма практика с инициране на местни референдуми, но и средата и проблемите, които имат не изглежда да са налагали такава необходимост. На регионално равнище местната общност е участвала в областни референдуми, свързана с трасето на петролопровода Бургас – Александрополис. Тоест при налична потребност, местната общност има готовността и гражданското разбиране да участва в такива възможности. Има на регионално равнище и от къде да почерпи опит при местна необходимост от подобна инициатива.
- Според общинската администрация неправителствените организации, както и бизнеса не се сдружават активно, а по-скоро доминира практиката да решават проблемите и да защитават интересите си в двустранен диалог с общината.
- Общината има своя местна добра практика за обществено консултации по ключови политики, като тя е проактивната страна, посещавайки различните населени места в структурата си, с предложенията и политиките, които е нужно да срещнат общественото внимание – напр. проектите на общински бюджети.

---

<sup>9</sup> Въпросите от тази област са в приложение 2 – като за правилното им дефиниране се използва работената за този анализ легенда отново включена в приложение 2.



- Местните медии са предимно институционализирани и пряко свързани с дейността на общината, няма частна и в този смисъл независима като политика медия в общината, което е разбираемо предвид мащаба на Царево като територия и социално-икономическа дейност.
- Мащабът на общината има влияние и за типа комуникации за взаимодействие с гражданите – онлайн консултации и изпращане на становища се оказват не непременно необходима практика за тази компактна по мащаб и население територия.

### **В област 2 от Индекса за гражданско участие – Практики на гражданско участие**

- Общината има богата практика от активно използващи възможностите на Закона за достъп до информация граждани. Това е най-използваният инструмент за взаимодействие, заедно с двустранните отношения между бизнес/НПО организации и община.
- Практиката на общината показва, че бизнеса и НПО сектора не участват с писмени становища по бюджета на ниво проект, а по-често изразяват позиция след приемането на документа от Общинския съвет. Дебатите на ниво Общински съвет остават най-същественото обсъждане на политики от този ранг.
- Самите граждани рядко участват с писмени становища по така представените проекти на документи, а по-скоро с устни съображения и не чувствително активно.
- На ниво регламентирани консултативни съвети практиката на община Царево е концентрирана в съществуващия Съвет от туризъм, конструиран според стандартите за такива органи, с участие на всички заинтересовани страни, но не особено качествено полезно работещ. От общината регистрират липса на интерес от



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

членовете на Съвета за негово по-често провеждане и по-активно ангажиране в развитието на местната политика.

### **В област 3 от Индекса за гражданско участие – Област Ефект от гражданското участие**

- Според практиката на общинската администрация най-голям ефект от участието на заинтересованите страни в община Царево има в областта на въпроси, свързани с градската и бизнес среда, но тези участия на социално-икономическите партньори<sup>10</sup> са по-скоро ситуационни, не системни.
- Положителна практика с национален резултат от дейността си в община Царево илюстрират със сдружените пчелари и техните постижения за защитения произход на произвежданата от тях продукция. Но няма други практики на местно сдружаване, чиято дейност да се развива в защита на местния интерес на областно, регионално и национално равнище, въпреки добрата практика на пчеларите.
- През последните години се засилва партньорството община – неправителствени организации, като това съвпада с по-активното развитие на неправителствени организации в района, вкл. чрез засилване на общинската политика за традиционни институционални представители на гражданската среда – каквито в определена степен са читалищата – читалищната дейност в Царево е общински ангажимент, обезпечен с финансова подкрепа за осигуряване развитие на местна самодейност, попадаща в широкия контекст на гражданска активност.

---

<sup>10</sup> Възприемаме редуцирано разбиране за социално-икономически партньори, тъй като поради мащаба на изследваната община не разполагаме за анализа с институционални представители на национално-представителните работодателски и синдикални организации на местно ниво.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Заключение:** За мащабите на изследваната община са приложени повечето възможни инструменти за взаимодействие със заинтересованите страни на местно равнище – формално организирани структури като консултативен съвет; насочени изнесени обсъждания по ключови политики; подкрепа за работещите в общината неправителствени организации; административна подкрепа за местния бизнес. Няма идентифицирани практики, вкл. след фокус групите с НПО сектора и бизнеса за безучастно поведение на общината, за липса на партньорско отношение и други, практики, пречатстващи участието на социално-икономическите партньори да участват консултативно в разработването и изпълнението на ОПР и други местни политики.

## 2. Резултати от фокус група и интервюта – Местен бизнес

Във фокус групата и интервюта участваха представители на местния бизнес, функциониращи в различни сектори на територията на община Царево (вж. Присъствен лист и приложение 4).

### В област 1 от Индекса за гражданско участие – Среда на гражданите

- Местният бизнес участва в създадения Съвет по туризъм, но без целенасочен интерес към активното му използване като инструмент в местната политика. Заседанията на Съвета се провеждат рядко – 1 до 2 пъти в годината, но няма насочена инициатива от страна на бизнеса за включването му в процеса на консултиране и развитие на местната политика.





ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Местният бизнес не демонстрира познаване на практики за местно сдружаване, както по проблеми и теми, така и структурно, за да целепологат и отстояват политики съвместно, вкл. за да работят по-ефективно с други сектори на областно и национално равнище.
  - От събраната емпирична информация може да се заключи, че местният бизнес добре разпознава проблемите, които се отразяват на дейността му – големи хотели от затворен тип, които на територията на Царево поглъщат потока туристи и на принципа на затворен цикъл от услуги, задържат тези туристи извън потреблението на местен туристически продукт, дори съпътстващ на настаняването/престоя.
- Дефинират и други проблеми, които приемат за константни, но не са склонни да възприемат практиката, съвместно да отделят време да ги обсъдят и да опитат да генерират няколко предложения, които биха поборили едни или други привнесени условия на средата, а след това да ги предложат на общината.

### **В област 2 от Индекса за гражданско участие – Практики на гражданско участие**

- Отделните бизнес сектори (търговия, хотелиерство, ресторантьорство, земеделие, рибарство и др.) нямат практика да се сдружават в работата и представителството си пред общината, областта, региона. Изключение прави пчеларския сектор, но неговата добра практика не се пренася в другите сфери на местен бизнес.
- Представителите на местния бизнес са установили практиката двустранно да решават административни въпроси с общината, но търсят и не са запознати с практики, които да им помогнат да акумулират общ интерес, който да развият в искане и да целят реализирането му през общината.
- Емпиричните резултати показват, че в голяма степен дейността на местния бизнес е насочена към единицата стопански субект, не се търсят хоризонтални партньорства

25

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



за споделен туристически продукт и представителите на бизнеса, особено в областта на туризма, стоят равно отдалечено един от друг, но и от общината, вместо да се скъсяват тези контакти в търсене на устойчивост и резултати.

### **В област 3 от Индекса за гражданско участие – Област Ефект от гражданското участие**

- Бизнесът отчита, че работи добре с общината, но в условията на двустранна комуникация и решаване само на частни собствени проблеми и въпроси, което е далеч от разбирането на тази изследвана категория – „Ефект от гражданско участие.
- Установена е трайната нагласа на бизнеса, че общината е единствено отговорна да даде решения за разширяване на туристическия сезон и други механизми, с които да се разширят възможностите за икономическите резултати на бизнес субектите. Едновременно с това някои идеи на общината в тази посока се приемат положително – многобройните фестивали и фермерски изложения в тях и др., но няма бизнес готовност за по-устойчив фермерски пазар. Въпреки това няма и алтернативно предложение от бизнеса, какво би било по-добро от налична една или друга общинска идея.

**Заключение:** За разлика от очакваните при такива изследвания резултати, при които се вижда, че общините не са достатъчно отзивчиви към активността на местния бизнес, в община Царево има друга тенденция. Наблюдава се липса на готовност бизнесът да взаимодейства хоризонтално по между си и като колективен субект с общината. Може аргументирано да се допусне, че част от проблема за по-работещи политики и инициативи на местно равнище се корени и в отсъствието на този ключов фактор от взаимодействието на местно, областно и регионално равнище.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

### 3. Резултати от фокус група и интервюта – Неправителствен сектор

Във фокус групата и интервютата участваха представители на социалните партньори (представители на социално-икономически партньори и НПО), функциониращи в различни сектори на територията на община Царево (вж. Присъствен лист и приложение 4).

#### **В област 1 от Индекса за гражданско участие – Среда на гражданите**

- ↗ В община Царево нараства формирането и активната дейност на граждански организации, пропорционални за мащаба на общината. Гражданските организации заявяват удовлетворение от активно сътрудничество и подкрепа от общината за реализиране на техни инициативи и укрепване на дейността им.
- ↗ Има местна за участие и инициране на дарителски кампании, но доброволческата дейност е предимно в обхвата на местното представителство на Българския червен кръст и не е съвсем активно в практиките на другите граждански структури.
- ↗ Няма функциониращо участие на гражданските организации в Съвета по туризма, който остава освен слабо функциониращ, също и предимно двустранен орган – община-бизнес.

#### **В област 2 от Индекса за гражданско участие – Практики на гражданско участие**

- ↗ Местните практики за гражданска активност отчасти повтарят модела на бизнеса за взаимодействие с общината, т.е. предимно двустранно партньорство на едно НПО и гражданска структура с общинската администрация и местна власт. Няма развито или обсъждано хоризонтално партньорство между гражданските организации за максимизиране на ефект от кампания, дейност, инициатива, гражданско включване, партньорство с общината по определена тема.

27

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- ⇒ Средата предполага възможност за хоризонтално партньорство между гражданския сектор и бизнеса, защото както НПО-тата, така и бизнеса в Царево са предимно местни, което прави интересите за местно развитие общи и възможни за ефективно съгласуване и отстояване, но тази възможност не е идентифицирана от НПО сектора в общината.
- ⇒ Гражданските инициативи, насочени към гражданска изява имат своя публичност и стигат до местните хора и гостите на града. За разлика от малкото налични медии и предимно използвания общински бюлетин, организации като „Вело Царево“, вкл. и местното читалище „Георги Кондолов“ присъстват в социални мрежи, имат работещи сайтове, общуват редовно и активно със заинтересованата си публика.

### **В област 3 от Индекса за гражданско участие – Област Ефект от гражданското участие**

- ⇒ Въпреки публичното присъствие на гражданските дейности, инициативи, организации в Царево, вкл. присъствието им в социални мрежи за връзка с гражданите, самите организации освен че не работят активно хоризонтално, засега не са намерили необходимост в развитието си да общуват и партнират в достатъчна степен с национално функциониращи НПО-та, въпреки, активното присъствие на организации от Царево в портала на неправителствените организации.
- ⇒ Неправителствените организации в общината не споделят засега широка практика за собствено кандидатстване по проекти от различни източници на финансиране.
- ⇒ Наличните организации в общината са предимно в областта на спорта (2), физическото възпитание (11), туризма (2), зелени ( 1), и политики и гражданско участие (5), култура (2). Данните са според декларираното в портала на неправителствените организации дейност на тези НПО-та, като общият брой на



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

саморегистрираните в Портала е 19, но някои от тях попадат в две или повече от изредените дейности.

**Заключение:** Неправителственият сектор в Царево е сравнително добре развит в количествено отношение за мащабите на общината. Част от организациите успяват да поддържат активен организационен живот и дейности. Сравнително слабо взаимодействат помежду си за по-големи проекти и инициативи. Сравнително ограничено търсят варианти за изява, чрез участие в по-големи неправителствени организации (организации-шапки, които да им позволят застъпване за определени политики на областно, регионално и дори национално равнище). Работят с общината на двустранен принцип, а не след хоризонтално обединение по между им в рамките на конкретна инициатива. Участват в местния живот през фокуса на тяхната дейност, но без да търсят, освен за спорадично спонсорство, взаимодействие с бизнеса в района за развитие на местната среда.

### III. ОБОБЩЕНИЯ И ИЗВОДИ

За мащабите на изследваната община са приложени повечето възможни инструменти за взаимодействие със заинтересованите страни на местно равнище – формално организирани структури като консултативен съвет; насочени изнесени обсъждания по ключови политики; подкрепа за работещите в общината неправителствени организации; административна подкрепа за местния бизнес. Няма идентифицирани практики, вкл. след фокус групите с НПО сектора и бизнеса за безучастно поведение на

29

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



общината, за липса на партньорско отношение и други, практики, препятстващи участието на социално-икономическите партньори да участват консултативно в разработването и изпълнението на ОПР и други местни политики.

За разлика от очакваните при такива изследвания резултати, при които се вижда, че общините не са достатъчно отзивчиви към активността на местния бизнес, в община Царево има друга тенденция. Наблюдава се липса на готовност бизнесът да взаимодейства хоризонтално по между си и като колективен субект с общината. Може аргументирано да се допусне, че част от проблема за по-работещи политики и инициативи на местно равнище се корени и в отсъствието на този ключов фактор от взаимодействието на местно, областно и регионално равнище.

Неправителственият сектор в Царево е сравнително добре развит в количествено отношение за мащабите на общината. Част от организациите успяват да поддържат активен организационен живот и дейности. Сравнително слабо взаимодействат помежду си за по-големи проекти и инициативи. Сравнително ограничено търсят варианти за изява, чрез участие в по-големи неправителствени организации (организации шапки, които да им позволят застъпване за определени политики на областно, регионално и дори национално равнище). Работят с общината на двустранен принцип, а не след хоризонтално обединение по между им в рамките на конкретна инициатива. Участват в местния живот през фокуса на тяхната дейност, но без да търсят, освен за спорадично спонсорство, взаимодействие с бизнеса в района за развитие на местната среда.

**Една от най-големите специфики на малки общини като Царево и конкретно при нея е обстоятелството, че представители на местна администрация, бизнес и НПО**

30

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

често се припокриват, като това също се отразява чувствително на условията, в които трябва да се активизира партньорство. Подобно обстоятелство изисква специфична за общината визия за развитие на гражданското участие, за да отговори ефективно на местните особености. Липсват на този етап разработени собствени за общината документи в тази посока.

#### IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ПРЕПОРЪКИ

Състоянието на гражданското общество и гражданската активност и участие в общинския живот от страна на местния бизнес има средните основни сфери, в които са възможни подобрения.

1. По-активно партньорство между представителите на бизнеса и търсене на колективния интерес, за които на следващ етап да се изработват общински политики, инициативи и практики.
2. По-активно партньорство между представителите на гражданския сектор на хоризонтално равнище, както и според сферата им на действие включване в големи национални организации, защитаващи сходни теми и интереси.
3. Търсене на възможни поводи за сътрудничество между бизнеса и неправителствения сектор за подпомагане на политиките, предимно на идейно равнище, но и като инициативи, съпътстващи общинските дейности за разширяване на туристическия сезон в икономически план и за подобряване на жизнената среда в социален план.
4. За общината възможните действия са да насърчава, включително чрез информационни инициативи активизирането на гражданския и бизнес сектор за партньорско участие в дейността на местната власт на консултативно равнище, но и при активното развитие и осъществяване на инициативи, вкл. чрез разпространение на наръчник за гражданско участие и образователна кампания в областта.



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА

**Приложение 1. Индекс на гражданското участие в България – същност и методика<sup>11</sup>**

**Приложение 2. Въпроси за фокус групи и интервюта според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на този анализ**

**Приложение 3. Анкетно проучване сред представители на местна власт, гражданското общество и заинтересованите страни в община Царево**

**Приложение 4. Протоколи от проведени интервюта**

---

<sup>11</sup> <http://index.fgu.bg/>





ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## *Приложение 1. Индекс на гражданското участие в България – същност и методика*

### **Индекс на гражданското участие в България – същност и методика<sup>12</sup>**

#### **Дефиниция**

За целите на изследването под „гражданско участие” разбираме: „Действия и инициативи на граждани, граждански групи и организации, които водят до промяна в политиките и влияят върху управленските решения на различните нива”.

**Периодичност на изследването** - Методологията е разработена през 2015 година и съствителите на индекса – Форум за гражданско участие, с подкрепата на БЦНП провеждат изследването веднъж на 2 години.

#### **II. ВЪЗМОЖНИ ПОДХОДИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ:**

Преглед на правната рамка и на съществуващи други индикатори, свързани с участието на гражданите.

Онлайн анкетно проучване за събиране на информация за проявленията и ефекта от гражданско участие

Социологическо (омнибус) проучване за измерване на гражданската активност

Експертна група – състои се от представители на граждански организации и експерти, работещи в различни сфери на местно и на национално ниво. Участниците в експертната група дават оценка по шестте показателя, обособени в трите области на изследване

#### **III. СКАЛА НА ОЦЕНЯВАНЕ:**

По всеки индикатор се дава оценка между 1 (слабо) и 6 (отлично). Оценка по отделните индикатори могат да бъдат само кръгли стойности.

Оценки 1 и 2 означават състояние на слабо или неразвито гражданско участие (липса на подкрепящо законодателство; липса или слабо развита институционална среда, включително и компетенции на организациите; липса или спорадични прояви на гражданско участие, нулев

---

<sup>12</sup> <http://index.fgu.bg/>



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ефект от проявленията на гражданско участие върху политиките и върху отношението на институциите.)

Оценки 3 и 4 означават състояние на развиващо се гражданско участие. Съществува законодателство, регламентиращо механизми на гражданско участие; отделни форми на гражданско участие се практикуват, има някои институции и граждани, които считат участието за важно, но усилията им са нерезултатни. Ефектът от гражданското участие все още не е видим; ползите от гражданското участие не са ясно разбрани и не водят до промяна.

Оценки 5 и 6 означават състояние на развито гражданско участие. (Наличие на благоприятна законодателна и институционална среда, подкрепяща прилагането на механизмите на гражданско участие, спазване и прилагане на законовите и демократични норми и принципи, практикуване на различни форми на гражданско участие, усещане у гражданите, че реално участват при вземането на решения, а по отношение на институциите – че гражданското участие е елемент от процеса на вземане на решения). Гражданските действия оказват влияние върху решенията, които управляващите вземат и водят до промяна в политиките.

Относителна тежест на отделните части:

Фокусът на настоящия индекс е преди всичко върху ефекта от проявите на гражданско участие, изследва се промяната, до която то води. Поради това, при определянето на крайната оценка, се използва следната формула за относителна тежест на трите области:

Област 1 – 30%

Област 2 – 30%

Област 3 – 40%

Крайна оценка =  $O1 \times 30\% + O2 \times 30\% + O3 \times 40\%$

Пример:  $3,6 \times 30\% + 2,7 \times 30\% + 4,0 \times 40\% = 1,08 + 0,81 + 1,6 = 3,49$



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

*Приложение 2. Въпроси за фокус групи и интервюта според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на този анализ*

**Въпроси за фокус групи и интервюта според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на този анализ**

**Легенда:**

**З** – въпрос за заинтересованите страни

**О** – въпрос за общината

**З/О** – въпрос за заинтересовани страни предимно, но и за община

**О/З** – въпрос за община, но и за заинтересовани страни

**Област 1: СРЕДА НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ**

**1.1. Нормативна рамка**

1. О: Инициират ли се местни референдуми, гражданските организации запознати ли са с организацията и възможностите им?
2. З/О: Сдружават ли се местни организации?
3. О: Регламентирана ли е възможността за създаване на обществени съвети и други консултативни структури?
4. О: Регламентирани ли са задължения на институциите да провеждат обществени консултации и обсъждания на политики и стратегически документи (предвиденият срок за това достатъчен ли е; форматът на консултациите позволява ли достъп на заинтересованите страни, граждани и организации)?
5. О: Предложенията за решения на местните институции съпътствани ли са от информация относно проведената обществена консултация и резултатите от нея?



6. О: Регламентирана ли е възможността на гражданите да правят предложения, да предлагат петиции и да организират протести и демонстрации като форми на гражданска позиция?

7. О/З: Регламентирано ли е задължение на местната власт да публикува стенограми и протоколи от заседания на публично избраните си органи и да предоставят обратна връзка по отношение на направени предложения и становища. Ако подобни задължения са регламентирани, то те изпълняват ли се коректно?

## 1.2. Институционална среда

1. О: Съществуват ли активни граждански организации, мрежи, коалиции от организации или неформални групи, които участват в обществени консултации и/или могат да повлияят на формирането на политики на местно ниво?

2. О: Има ли приети стратегически документи/ стандарти, които насърчават включването на гражданите и гражданските организации в процеса на вземане на решения? Разработени и публикувани ли са наръчници или указания как гражданите да участват?

3. О/З: Местната администрация създава ли структури за обществено консултиране и включва ли граждани и граждански организации в тях? (вкл. в анкетата)

4. О/З: Създавала ли е местната власт достатъчно улеснения за участие на гражданите - като онлайн инструменти за консултации, публикуване на ясна и разбираема предварителна информация, определяне на отговорни лица? (вкл. в анкетата)

5. О: Предвиден ли е бюджет за това? По какъв начин в местния омбудсман подпомагат гражданското участие? (опционнно)

6. О/З: Създавала ли е местната власт структури за взаимодействие с гражданите?

7. О: Има ли медии (на местно ниво), които отразяват гражданските инициативи и резултата/ ефекта от тях?



## Област 2: ПРАКТИКИ/ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ

### 2.1. Инициативи на гражданско участие

1. 0/3: Използват ли се различни форми на гражданско участие като референдуми, граждански инициативи, граждански форуми, петиции (вкл. в Интернет), граждански панели за обсъждане на местни политики и др.?
2. 0/3: Възползват ли се гражданите от правото си да подават заявление за търсене на информация от местната администрация и как тя изпълнява своите задължения по ЗДОИ?
3. 0/3: Организира ли местната власт обществени обсъждания? Участват ли гражданите и техните организации в публични обсъждания на проектите на стратегии/ програми и др.
4. 3: Търсят ли предварително информация и материали? (вкл. в анкетата)
5. 3/0: Успяват ли гражданските организации и заинтересовани страни да изработят компетентни становища и предложения за акта, който се консултира, в определения срок? (вкл. в анкетата)
6. 3/0: Дава ли местната администрация обратна връзка за получените предложения и становища, както и обосновано обяснение кои от тях са възприети, кои не са приети и с какви мотиви? (вкл. в анкетата)
7. 3/0: Има ли участие на граждани и граждански организации в работни групи за разработване на проекти на актове на администрацията (стратегии и програми, наредби на общински съвети и др.)?
8. 3/0: Използват ли се активно социалните мрежи за изразяване на гражданска позиция, за консолидиране на мнение, за застъпнически кампании?

### 2.2. Активни граждани

9. 3: Доколко гражданите следят обществено-политическия живот? Запознати ли са с решенията и политиките, които се обсъждат/ приемат от местната власт?



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

10. 3/0: Популярни ли са доброволческите инициативи, даряват ли хората за каузи, членуват ли в организации?

11. 3: Получават ли гражданските инициативи и действия широка обществена подкрепа и участие?

### **Област 3: ЕФЕКТ (ВОДИ ЛИ ДО ПРОМЕНИ ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ)**

#### **3.1. Резултат от гражданските инициативи/ участие**

12. 3/0: Постигнати ли са и в каква степен целите на реализираните инициативи/ консултации? Последвала ли е промяна в разглежданите проекти на документи/ решения?

13. 3/0: Има ли реален резултат от представените от гражданите искания/ предложения/ становища – какви стъпки са предприети, за да се продължи започнатото чрез гражданската активност?

14. 3/0: В кои сфери е най-ефективно гражданското участие според Вашата местна практика? (вкл. в анкетата)

15. 3/0: Кои форми на гражданско участие са най-успешни? На кое ниво – местно, областно, регионално?

16. 3/0: Какъв е ефектът от прилагането на различните форми на гражданско участие? Формално и реално прилагане? Практики.

#### **3.2. Промяна в средата (през последните 2 години, ако е релевантно)**

17. 0/3: Постига ли се промяна в политиките на общината - как се е променил политическият, икономически и социален контекст в резултат на гражданските инициативи?

18. 3/0: Има ли промяна в отношението на местната власт към гражданското участие?

19. 0/3: Наблюдава ли се повишена гражданска активност, повишили ли са се капацитетът на организациите и ефективността на инициативите?



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

20. О/З: Наблюдава ли се по-добра координация и организираност на гражданите и НПО – в групи, организации, мрежи, коалиции?
21. О/З: Наблюдава ли се промяна в отношението на медиите към гражданската активност?
22. О/З: Как се променя средата през последните две години – протести, проведени местни референдуми, последствия и ефект от различните форми и практики? Добри практики (квартални съвети, обществени обсъждания, консултативни органи) и тяхното въздействие. Успяват ли да се наложат? Ако да, как? Ако не, защо? Законово-определените и задължителните и еднократните как се случват и дали се вижда въздействие?



*Приложение 3. Анкетно проучване сред представители на местна власт, гражданското общество и заинтересованите страни в община Царево*

**Анкетно проучване сред представители на местна власт, гражданското общество и заинтересованите страни в община Царево**

1. Създаде ли е местната власт достатъчно улеснения за участие на гражданите - като онлайн инструменти за консултации, публикуване на ясна и разбираема предварителна информация, определяне на отговорни лица?

Да, напълно

Отчасти

Не

*Забележка:*

.....  
.....

2. Местната администрация създава ли структури за обществено консултиране и включва ли граждани и граждански организации в тях?

Да, напълно

Отчасти

Не

*Забележка:*

.....  
.....

3. Създаде ли е местната власт структури за взаимодействие с гражданите?

Да, напълно

Отчасти

Не

*Забележка:*

.....  
.....

4. Търсят ли заинтересованите страни предварително информация и материали за хода на една политика, програма, стратегия и др.?

Да, напълно

Отчасти





Не

Забележка:

.....  
.....

5. Успяват ли гражданските организации и заинтересовани страни да изработят компетентни становища и предложения за акта, който се консултира, в определения срок?

Да, напълно

Отчасти

Не

Забележка:

.....  
.....

6. Дава ли местната администрация обратна връзка за получените предложения и становища, както и обосновано обяснение кои от тях са възприети, кои не са приети и с какви мотиви?

Да, напълно

Отчасти

Не

Забележка:

.....  
.....

7. Считате ли, че организацията на работа на консултативните групи/обществено съвети и поставените срокове са подходящи за качествено изпълнение на задачите?

Да, напълно

Отчасти

Не

Забележка:

.....  
.....

8. При неприемане на направени предложения в рамките на консултативните групи/обществено съвети представят ли се мотиви?

Да, винаги

Почти винаги

Рядко

Не се представят



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

*Забележка:*

.....  
.....

9. Провежданите заседания на консултативните групи/обществено съвети и обсъждания достатъчни ли са за качествено изпълнение на задачите?

Да

Не

*Забележка:*

.....  
.....

10. Как оценявате комуникацията и координацията с останалите членове на консултативните групи/обществено съвети?

Отлична

Много добра

Задоволителна

Незадоволителна

*Забележка:*

.....  
.....

11. В рамките на консултативните групи/обществено съвети одобряват ли се финалните варианти на проектите на разработваните документи?

Да

Не винаги

Не

*Забележка:*

.....  
.....

12. Смятате ли, че дейността на консултативните групи/обществено съвети има нужда от подобрене и в кои направления?

.....  
.....  
.....  
.....



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

13. Според Вас има ли слабости при изпълнение на задачите на консултативните групи/обществено съвети? Моля да ги посочите:

.....  
 .....  
 .....

14. Моля, ако имате допълнителни коментари или бележки, относно дейността на консултативните групи/обществено съвети на местно равнище и да ги посочите:

.....  
 .....  
 .....

15. В кои сфери е най-ефективно гражданското участие според Вашата местна практика?

.....  
 .....  
 .....



#### *Приложение 4. Протоколи от проведени интервюта*

## ПРОТОКОЛ

№ 01/22.10.2019г.

*От проведени интервюта за нуждите от изготвяне на „Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г. включващ препоръки“, в изпълнение на проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

Днес, 22 октомври 2019 г. от 15.00 ч. в сградата на Община Царево, находяща се в гр. Царево, ул. „Хан Аспарух“ №36, се проведеха интервюта с релевантни представители на местната власт (администрацията на община Царево) за нуждите на изготвяне на „Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г. включващ препоръки“.

Интервютата бяха проведени от следните членове на експертния екип, ангажиран за извършването на анализа-оценка в състав:

- Доц. д-р Георги Николов - Експерт „Устойчиви политики“ в експертния екип;
- гл. ас. д-р Елка Василева - Експерт „Стратегическо планиране“ в експертния екип
- гл. ас. д-р Георги Цолов - Експерт „Конкурентоспособност и предприемачество“ в експертния екип.

Интервютата бяха проведени с всеки един от следните пет представителя на местната власт (администрацията на община Царево):

- Валентина Попова – главен специалист „Регионално развитие“;
- Жана Иванова – главен експерт ПЕС;
- Ирина Тодорова – главен счетоводител;



- Тодор Ямандиев - Юрисконсулт;
- Мария Динкова - Гл. юрисконсулт Отдел АПОБФ

Провеждането на интервютата протече по специално разработения за целта въпросник, обхващащ въпроси според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на провеждания анализ. В резултат на това, обобщено могат да бъдат изведени следните изводи по отделните области от Индекса за гражданско участие, а именно:

**В област 1 от Индекса за гражданско участие – Среда на гражданите** обобщените отговори от проведените интервюта дават следната информация:

- Местната общност няма практика с инициране на местни референдуми, но и средата и проблемите, които имат не изглежда да са налагали такава необходимост.
- Според общинската администрация неправителствените организации, както и бизнеса не се сдружават активно, а по-скоро доминира практиката да решават проблемите и да защитават интересите си в двустранен диалог с общината.
- Общината има своя местна добра практика за обществено консултации по ключови политики, като тя е проактивната страна, посещавайки различните населени места в структурата си, с предложенията и политиките, които е нужно да срещнат общественото внимание – напр. проектите на общински бюджети.
- Местните медии са предимно институционализирани и пряко свързани с дейността на общината, няма частна и в този смисъл независима като политика медия в общината.

**В област 2 от Индекса за гражданско участие – Практики на гражданско участие**

- Общината има богата практика от активно използващи възможностите на Закона за достъп до информация граждани. Това е най-използваният инструмент за взаимодействие, заедно с двустранните отношения между бизнес/НПО организации и община.
- Практиката на общината показва, че бизнеса и НПО сектора не участват с писмени становища по бюджета на ниво проект, а по-често изразяват позиция след приемането на документа от Общинския съвет.



- Самите граждани рядко участват с писмени становище по така представените проекти на документи, а по-скоро с устни съображения и не чувствително активно.
- На ниво регламентирани консултативни съвети практиката на община Царево е концентрирана в съществуващия Съвет от туризъм, конструиран според стандартите за такива органи, с участие на всички заинтересовани страни, но не особено качествено полезно работещ.

### **В област 3 от Индекса за гражданско участие – Област Ефект от гражданското участие**

- Според практиката на общинската администрация най-голям ефект от участието на заинтересованите страни в община Царево има в областта на въпроси, свързани с градската и бизнес среда, но тези участия на социално-икономическите партньори са по-скоро ситуационни, не системни.
- Положителна практика с национален резултат от дейността си в община Царево илюстрират със сдружените пчелари и техните постижения за защитения произход на произвежданата от тях продукция. Но няма други практики на местно сдружаване, чиято дейност да се развива в защита на местния интерес на областно, регионално и национално равнище, въпреки добрата практика на пчеларите.
- През последните години се засилва партньорството община – неправителствени организации, като това съвпада с по-активното развитие на неправителствени организации в района.

**Заключение:** За мащабите на изследваната община са приложени повечето възможни инструменти за взаимодействие със заинтересованите страни на местно равнище – формално организирани структури като консултативен съвет; насочени изнесени обсъждания по ключови политики; подкрепа за работещите в общината неправителствени организации; административна подкрепа за местния бизнес. Няма идентифицирани практики за безучастно поведение на общината, за липса на партньорско отношение и други, практики, пречатващи участието на социално-



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



**икономическите партньори да участват консултативно в разработването и изпълнението на ОПР и други местни политики.**

Дата: 22.10.2019 г.

Изготвил:.....

Приел:.....

/

/

/

/

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение "ОГЪН И МОРЕ" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА  
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

## ПРОТОКОЛ

№ 02/23.10.2019г.

*От проведени интервюта за нуждите от изготвяне на „Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г. включващ препоръки“, в изпълнение на проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

Днес, 23 октомври 2019 г. от 15.00 ч. в сградата на читалище „Георги Кондолов“, находяща се в гр. Царево, ул. „Хан Аспарух“ №34, се проведеха интервюта с релевантни представители на социалните партньори (представители на социално-икономически партньори и НПО) за нуждите на изготвяне на „Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г. включващ препоръки“.

Интервютата бяха проведени от следните членове на експертния екип, ангажиран за извършването на анализа-оценка в състав:

- Доц. д-р Георги Николов - Експерт „Устойчиви политики“ в експертния екип;
- гл. ас. д-р Елка Василева - Експерт „Стратегическо планиране“ в експертния екип
- гл. ас. д-р Георги Цолов - Експерт „Конкурентоспособност и предприемачество“ в експертния екип.

Интервютата бяха проведени с всеки един от следните пет представителя на социално-икономически партньори и НПО:

- Стоян Чайков – заместник председател на СНЦ Вело Царево;
- Станка Чернева – читалищен секретар на НЧ „Г. Кондолов 1914“;
- Гергана Иванова – младши експерт „Образование и култура“;
- Тодор Гондов – директор ОИМ - Царево;
- Таня Янева – директор ОЗКССД.

48

[www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg)

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*





Провеждането на интервютата протече по специално разработения за целта въпросник, обхващащ въпроси според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на провеждания анализ. В резултат на това, обобщено могат да бъдат изведени следните изводи по отделните области от Индекса за гражданско участие, а именно:

### **В област 1 от Индекса за гражданско участие – Среда на гражданите**

- Гражданските организации заявяват удовлетворение от активно сътрудничество и подкрепа от общината за реализиране на техни инициативи и укрепване на дейността им.
- Има местна за участие и инициране на дарителски кампании, но доброволческата дейност е предимно в обхвата на местното представителство на Българския червен кръст и не е съвсем активна в практиките на другите граждански структури.
- Няма функциониращо участие на гражданските организации в Съвета по туризма, който остава освен слабо функциониращ, също и предимно двустранен орган – община-бизнес.

### **В област 2 от Индекса за гражданско участие – Практики на гражданско участие**

- Местните практики за гражданска активност отчасти повтарят модела на бизнеса за взаимодействие с общината, т.е. предимно двустранно партньорство на едно НПО и гражданска структура с общинската администрация и местна власт.
- Средата предполага възможност за хоризонтално партньорство между гражданския сектор и бизнеса.
- Гражданските инициативи, насочени към гражданска изява имат своя публичност и стигат до местните хора и гостите на града. За разлика от малкото налични медии и предимно използвания общински бюлетин, организации като „Вело Царево“, вкл. и местното читалище „Георги Кондолов“ присъстват в социални мрежи, имат работещи сайтове, общуват редовно и активно със заинтересованата си публика.

### **В област 3 от Индекса за гражданско участие – Област Ефект от гражданското участие**



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ  
СОЦИАЛЕН ФОНД



- Въпреки публичното присъствие на гражданските дейности, инициативи, организации в Царево, вкл. присъствието им в социални мрежи за връзка с гражданите, самите организации освен че не работят активно хоризонтално, засега не са намерили необходимост в развитието си да общуват и партнират в достатъчна степен с национално функциониращи НПО-та.
- Неправителствените организации в общината не споделят засега широка практика за собствено кандидатстване по проекти от различни източници на финансиране.

**Заключение: Неправителственият сектор в Царево е сравнително добре развит в количествено отношение за мащабите на общината. Част от организациите успяват да поддържат активен организационен живот и дейности. Сравнително слабо взаимодействат помежду си за по-големи проекти и инициативи. Сравнително ограничено търсят варианти за изява, чрез участие в по-големи неправителствени организации. Работят с общината на двустранен принцип, а не след хоризонтално обединение по между им в рамките на конкретна инициатива. Участват в местния живот през фокуса на тяхната дейност, но без да търсят, освен за спорадично спонсорство, взаимодействие с бизнеса в района за развитие на местната среда.**

Дата: 23.10.2019 г.

Изготвил:.....

Приел:.....

/

/

/

/

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „ОГЪН И МОРЕ“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.*

50

----- [www.eufunds.bg](http://www.eufunds.bg) -----

*Проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.*



## ПРОТОКОЛ

№ 03/23.10.2019г.

*От проведени интервюта за нуждите от изготвяне на „Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г. включващ препоръки“, в изпълнение на проект BG05SFOP001-2.009-0060 „Взаимодействие между структурите на гражданското общество и органите на местна власт при формиране, изпълнение и популяризиране на политики, насочени към повишаване на конкурентоспособността и предприемачеството в Община Царево“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

Днес, 23 октомври 2019 г. от 16.30 ч. в сградата на читалище „Георги Кондолев“, находяща се в гр. Царево, ул. „Хан Аспарух“ №34, се проведеха интервюта с релевантни представители на местния бизнес за нуждите на изготвяне на „Анализ на прилаганите методи и модели за гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на Общински план за развитие на Община Царево 2014-2020 г. включващ препоръки“.

Интервютата бяха проведени от следните членове на експертния екип, ангажиран за извършването на анализа-оценка в състав:

- Доц. д-р Георги Николов - Експерт „Устойчиви политики“ в експертния екип;
- гл. ас. д-р Елка Василева - Експерт „Стратегическо планиране“ в експертния екип
- гл. ас. д-р Георги Цолов - Експерт „Конкурентоспособност и предприемачество“ в експертния екип.

Интервютата бяха проведени с всеки един от следните пет представителя на местния бизнес, функциониращ в община Царево:

- Антония Кирязова – собственик на дружество, функциониращо в сектор Туризм, хотелиерство и места за настаняване;
- Петко Петков – управител на ресторант;
- Даниела Върбанова – управител на ресторант;
- Златина Кирякова – собственик на дружество, функциониращо в сектор Туризм, хотелиерство и места за настаняване;

51



- Катя Ансетиева – съдружник в дружество, функциониращо в сектор Транспорт.

Провеждането на интервютата протече по специално разработения за целта въпросник, обхващащ въпроси според индекса за гражданско участие, но с допълнителна насочваща легенда за приложение, разработена за целите на провеждания анализ. В резултат на това, обобщено могат да бъдат изведени следните изводи по отделните области от Индекса за гражданско участие, а именно:

### **В област 1 от Индекса за гражданско участие – Среда на гражданите**

- ❖ Местният бизнес участва в създадения Съвет по туризъм, но без целенасочен интерес към активното му използване като инструмент в местната политика.
- ❖ Местният бизнес не демонстрира познаване на практики за местно сдружаване, както по проблеми и теми, така и структурно.
- ❖ Местният бизнес добре разпознава проблемите, които се отразяват на дейността му – големи хотели от затворен тип, които на територията на Царево поглъщат потока туристи и на принципа на затворен цикъл от услуги, задържат тези туристи извън потреблението на местен туристически продукт, дори съпътстващ на настаняването/престоя.

### **В област 2 от Индекса за гражданско участие – Практики на гражданско участие**

- ❖ Отделните бизнес сектори (търговия, хотелиерство, ресторантьорство, земеделие, рибарство и др.) нямат практика да се сдружават в работата и представителството си пред общината, областта, региона. Изключение прави пчеларския сектор, но неговата добра практика не се пренася в другите сфери на местен бизнес.
- ❖ Представителите на местния бизнес са установили практиката двустранно да решават административни въпроси с общината, но търсят и не са запознати с практики, които да им помогнат да акумулират общ интерес, който да развият в искане и да целят реализирането му през общината.
- ❖ В голяма степен дейността на местния бизнес е насочена към единицата стопански субект, не се търсят хоризонтални партньорства за споделен туристически продукт.



### **В област 3 от Индекса за гражданско участие – Област Ефект от гражданското участие**

- ❖ Бизнесът отчита, че работи добре с общината, но в условията на двустранна комуникация и решаване само на частни собствени проблеми и въпроси.
- ❖ Установена е трайната нагласа на бизнеса, че общината е единствено отговорна да даде решения за разширяване на туристическия сезон и други механизми, с които да се разширят възможностите за икономическите резултати на бизнес субектите. Едновременно с това някои идеи на общината в тази посока се приемат положително, но няма бизнес готовност за по-устойчив ефект. Въпреки това няма и алтернативно предложение от бизнеса, какво би било по-добро от налична една или друга общинска идея.

**Заключение:** В резултат от проведените интервюта сред представителите на местния бизнес става ясно, че община Царево е отзивчива към активността на местния бизнес. Наблюдава се обаче липса на готовност бизнесът да взаимодейства хоризонтално по между си и като колективен субект с общината. Може аргументирано да се допусне, че част от проблема за по-работещи политики и инициативи на местно равнище се корени и в отсъствието на този ключов фактор от взаимодействието на местно, областно и регионално равнище.

Дата: 23.10.2019 г.

Изготвил:.....

Приел:.....

/

/

/

/

*Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение "ОГЪН И МОРЕ" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.*